

13 Μαρτίου 2015

Η κοινωνία των θείων προσώπων ως πρότυπο των ανθρώπινων σχέσεων

Ορθοδοξία / Θεολογία

Νίκη Νικολάου, Θεολόγος

Η μελέτη της θεολόγου Νίκης Νικολάου για τη σχέση της θεολογικής ανθρωπολογίας με τη Βιοηθική (προηγούμενη δημοσίευση: www.remptousia.gr/?p=91511) περιγράφει το τριαδολογικό πρότυπο των ανθρώπινων σχέσεων.

2.4 Η κοινωνία των προσώπων της Αγίας Τριάδας ως ηθικό πρότυπο της κοινωνίας των ανθρώπων

Η ύψιστη έκφραση κοινωνίας, αντικατοπτρίζεται στην κοινωνία των προσώπων της Αγίας Τριάδας. Ο Θεός νοείται ως τέλεια κοινωνία, άπειρη και τέλεια ενότητα. Υπάρχει η ύπαρξη μιας ενιαίας ουσίας και μετοχή τριών υποστάσεων, δηλαδή «*μονάς έν Τριάδι καί Τριάς έν μονάδι*»[248]. Η σχέση των τριών θεϊκών προσώπων είναι σχέση ενώσεως και συνοχής, που σημαίνουν υπέρβαση του ενός και του ετέρου. Η υπέρτατη κοινωνία των τριών προσώπων, είναι κοινωνία αγάπης και με αυτόν τον τρόπο καλείται να ζει ο χριστιανός. Μέσω της Αγίας Τριάδας, αντλούνται σπουδαία στοιχεία της χριστιανικής ηθικής.

Επιπρόσθετα, μέσα από τη σχέση του Θεού Πατέρα με τον Υιό, προβάλλεται η αληθινή πατρότητα και η κοινωνική σπουδαιότητα[249]. Αυτή η αντίληψη για την έννοια του προσώπου ανάγεται στη βιβλική διδασκαλία για τη δημιουργία των όντων εκ του μη όντος. Ο άνθρωπος, όπως αναφέρθηκε στο πρώτο κεφάλαιο, δημιουργήθηκε με την κοινή θέληση των τριών προσώπων της Αγίας Τριάδας και για αυτό καλείται να ζήσει τριαδικά και αυτός ως πρόσωπο.

2.5 Ο Χριστός ως πηγή του χριστιανικού ήθους

Η προβληματική της ηθικής, συνάπτεται με την προβληματική της ανθρωπολογίας. Όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, για την Ορθόδοξη θεολογία ο άνθρωπος είναι κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν του Θεού δημιούργημα. Ο άνθρωπος διαθέτει νου, λόγο και πνεύμα, στοιχεία τα οποία ζωοποιούν το σώμα. Με το προπατορικό αμάρτημα, το κατ' εικόνα αμαυρώθηκε με αποτέλεσμα ο άνθρωπος να είναι υποκείμενος στη φθορά και στο θάνατο. Ο άνθρωπος φέρει τον σπερματικό λόγο της αγάπης, αλλά αυτό δεν είναι αρκετό για την τελείωσή του.

Επομένως, που υπάρχει η αυθεντική ανθρωπολογία; Η απάντηση βρίσκεται στο πρόσωπο του Χριστού, στην ενανθρώπισή Του. Στο πρόσωπο του Χριστού φανερώνεται η αλήθεια για το είναι και το ήθος του ανθρώπου[250]. *«Ο Χριστός, με τη θυσία Του, διδάσκει το χριστιανικό ήθος της αγάπης, της ταπεινώσεως και της κενωτικής προσφοράς»*[251]. Έτσι, ο άνθρωπος βρίσκει το αληθινό του είναι, στους άλλους. Κατά τον Απόστολο Παύλο, η μόρφωση του εσταυρωμένου-παθητού και αναστημένου Χριστού στην καρδιά, δεν οδηγεί τον άνθρωπο στη νέκρωση του πάθους, αλλά στη μεταμόρφωσή του, με τέτοιο τρόπο ώστε να λειτουργεί όντως κατά φύση και να διακρίνει την αγάπη προς τον Θεό και τον πλησίον[252]. Εξάλλου, το κυριότερο γνώρισμα της εν Χριστώ ζωής, είναι η νέκρωση του παλαιού ανθρώπου και η μετέπειτα αναδημιουργία του σε νέα ύπαρξη[253].

Ως μέλος της Εκκλησίας, του σώματος του Χριστού και με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος, ο χριστιανός γίνεται κοινωνός του σταυρού και της αναστάσεώς του. Με τη Θεία Ευχαριστία, φανερώνεται η ενότητα των ανθρώπων κατ' εικόνα της ενότητας του Τριαδικού Θεού και προβάλλεται η αγάπη του Θεού Πατέρα, η ταπείνωση του Χριστού και η κοινωνία του Αγίου Πνεύματος ως κύρια χαρακτηριστικά του χριστιανικού ήθους[254]. Επιπλέον, ο Χριστός αποτελεί το τέλειο πρότυπο για την διαπαιδαγώγηση του ανθρώπου. Η συμμετοχή του ανθρώπου στο Σταυρό του Χριστού, τροφοδοτεί τον πνευματικό τρόπο αντιμετώπισης του πόνου και της ασθένειας. *«Η εν Χριστώ αγωγή του ανθρώπου αποσκοπεί αποκλειστικά στην μόρφωση του Χριστού στην ζωή του»*[255]. Ο Απόστολος Παύλος μας καλεί να *«γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητά, καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὄσμην εὐωδίας»*[256]. Για τον Απόστολο Παύλο η αγάπη αποτελεί αρχή, κέντρο και τέλος-σκοπό της χριστιανικής ζωής και μαζί με την ελπίδα και την πίστη αποτελούν καθοριστικό παράγοντα στη διαμόρφωση του χριστιανικού ήθους.

Ο Χριστός, ως τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος, φανέρωσε στον άνθρωπο το ήθος του Θεού και τήρησε απέναντι στον Θεό και Πατέρα Του, το ήθος του τέλειου ανθρώπου[257]. Το Ευαγγέλιο και η τήρηση των εντολών του Χριστού, αποτελούν την καλύτερη βάση για τη διαμόρφωση του ήθους του κάθε ανθρώπου. Ζωτική προϋπόθεση, αποτελεί η ελευθερία του ανθρώπου να επιλέξει ποια πορεία θα ακολουθήσει. Η ελευθερία αποτελεί καρπό του ιστορικού γεγονότος του θανάτου και της αναστάσεως του Χριστού[258]. Σημαίνει τη συνεχή επικοινωνία του ανθρώπου με τον Θεό, αλλά και με τον συνάνθρωπό του.

[248] Αναστάσιος Γιαννουλάτος, *Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία, Μελετήματα Ορθοδόξου προβληματισμού*, ό.π., σ. 34

[249] Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, *Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού*, ό.π., σ. 236

[250] Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική Ι*, ό.π., σ. 75

[251] Στο ίδιο, σ. 75

[252] Σωτήριος Δεσπότης, *Φιλοσοφική Ηθική και Χριστιανική Ηθική*, ό.π., σ. 205

[253] Θωμάς Αντ. Ιωαννίδης, *Άνθρωπος και κόσμος κατά τον Απόστολο Παύλο*, ό.π., σ. 70

[254] Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική Ι*, ό.π., σ. 75-76

[255] Θωμάς Αντ. Ιωαννίδης, *Άνθρωπος και κόσμος κατά τον Απόστολο Παύλο*, ό.π., σ. 72

[256] *Εφ.* 5, 1-2

[257] Θωμάς Αντ. Ιωαννίδης, *Άνθρωπος και κόσμος κατά τον Απόστολο Παύλο*, ό.π., σ. 73

[258] *Γαλ.* 5,1

<http://bitly.com/191Qzt7>